

KUSTBON

SVENSK VECKOTIDNING

TIONDE
ÅRG.
№ 36

Prenumerationspris:
Helt år Emk. 225:—
Halvt „ „ 125:—
I utlandet:
Helt år Emk. 350:—
Halvt „ „ 200:—

UTKOMMER
ALLA ONSDAGAR
Redaktion:
Svenska Folkförbundet
Redaktör: N. Blees
Reval, Riddaregatan 3.

Annonspris
enligt överenskom-
melse.
För längre annonse-
ring beviljas rabatt.

2 nov.
1927

Pojken som gjorde lycka.

Av Hj. Wallander.

Tänk, att gumman Stina i Labo var hela sjuttio år! Det var inte många, som kunde tänka sig det — hon var ju som ett vinterny, som en ung flicka på sjutton vårar. Visserligen var ansiktet en åldrad människas, men ändå hade hon fött och fostrat upp fem klämmiga pojkar och två vackra flickor. Pojkarne anställda i huvudstaden och egna familjefäder, de två flickorna också gifta. Så nu var boet tomt, förstås, men till sjuttioårsdagen skulle väl var- enda barnunge med barn och blomma komma hem. Och det när det var mitt i sommaren ändå och grönt och vackert. Det hade den goda mor Labo gått och tänkt på och skrivit brev om till alla håll, så det skulle vara säkert.

Denna sommar var dock en besynnerlig sommar annars. Det snöade mitt i juni och själva högtidsdagen kom en hageby, som man inte sett i mannaminne. Men barnen voro hemma, det var huvudsaken och glatt var det med besked. Det var bara en av ungarne som fattades och det var inte mor i Labos egen. Det var ett fosterbarn, som hon haft i vård i unga dar, och han var ungefär jämnårig med näst äldste pojken Ture.

Den pojken hade mor i Labo omhuldat på många sätt och vis.

Föräldarna visste knappast någon om, och ingen brydde sig heller om den lille bytingen, en envis och tjurig grabb på två år, när hon fick honom. Han löd ingen utom mor i Labo, ingen fick kläda och ge honom mat utom hon, han höll styvt på bestämmenderätten, och det hjälpte inte med bannor eller hårda ord. Då blev han ändå värre.

Men han växte upp, det kom nya i barnkullen och när han var sjutton år gammal, kom han hem från staden, bärande på en gammal kappsäck. Han såg mycket viktig ut.

„Nu packar du den här åt mig“, sade han åt sin fostermor. „Lägg ner det jag behöver, nu reser jag.“

Den goda mor i Labo höll på att få dändimpen.

„Vad menar du?“ frågade hon.

„Jag skall fara till Amerika och gräva guld.“

„Dumheter!“

Nej, det var inga dumheter alls. Han hade haft litet arbete i staden och hos bönderna och sammangnidit vartenda öre. Nu hade han så pass mycket att han kunde „krossa Atlanten.“

Det blev ett mycket rörande avsked och kära mor i Labo och äldsta pojken gräto. Men när Per — så hette han — stod på plattformen och tåget ångade i väg söderut, ropade han:

„Mor!“ Du skall få höra av mig — om inte förr, så på din sjuttioårsdag!“

Och dessa ord hade på något underligt sätt bränt sig in i mor Stinas minne. Herrejee! Det var ju så många herrans år sedan den lille trashanken sade dessa ord och om han någonsin ens kommit till det storn landet i väster, det visste hon heller inte. Under tiden hade barnaskaran ökats, vuxit och flugit ur boet. Och nu voro de hemma, alla utom Per — fosterbarnet — han var inte med.

Patron på herrgården, en myndig man annars, men i dag hade han i alla fall infunnit sig i Labo. Nu var det så att mor Stina togs i anspråk för nästan allt i herrgården. Hon kunde varpa garn, hon kunde skura, städa, byka, tvätta och baka — allt kunde hon. Och på herrgården hade hon gått sedan många år och hjälpt till med alltmöjligt. Därför var nu herrgårdspatron i egen hög person närvarande och höll på rak arm ett vackert tal för den flitiga och snälla mor i Labo. Särskilt prisade han henne, att hon uppfostrat sina barn till hederliga och dugliga medborgare och förklarade att hon hade heder av dem. Nu stodo de fylkade kring modern, en fanvakt, stoltare än någon annan — kunde hon då inte känna sig glad?

Jo, visst var den goda mor i Labo glad alltid, hon var mer än glad, hon var lycklig, men — det fanns i alla fall ett litet men. Per, som skulle fara till Amerika och gräva guld och skära det med

tjälknivar — han var inte med. Hon höll honom absolut lika kär som de andra barnen. Det fanns ingen skillnad.

Herrgårdspatronen märkte också, att det var något som tyngde henne, trots det granna och hjärtliga talet, och han frågade om orsaken.

Då kom det fram.

Vad hade det blivit av den lille bytingen, som med en gammal kappsäck rest ut i främmande land och sedan aldrig låtit höra av sig? Hade han förolyckats på livets stigar, eller hade han stigit upp mot höjderna och glömt sin gamla fostermor? Se det var frågorna.

Herrgårdspatronen tog ett bräddat glas och höjde det.

“Jag skålar för det ädla och uppoffrande modershjärtat!” sade han. “Det bevisar blott hur varmt mor i Labo känner för de sina. Men, var lugn, mor Stina! Ännu är inte dagen slut. Innan kväll kan mycket hända.”

Nå — kvällsvarden skulle gå av stapeln — i kretsen av alla kära — och med mor i högsätet, far bredvid. Då just när glädjen var som störst knackade det på dörren. Det knackade flere gånger för resten, ty sorlet av gästerna förtog ljudet.

Men nu steg mor Stina upp. “Sannerligen — tror jag inte att det knackar på dörren,” sade hon.

Med det gick hon genom rummet och ut i förstun. Det var lite skymning, men den person, hon såg i dörren kom henne att studsas.

“Jag vet inte om jag är välkommen,” sade främlingen med utländsk brytning. Men om jag blott fick något att äta, så vore jag tacksam. . .”

Mor Stina såg på detta ansikte. Det var ju Per — hennes fosterpojke! Visst var det han! Men så han såg ut! Klädd i lumpor och barfota!

“Är det inte Per?” frågade hon tveksamt.

“Jag säger inte mitt namn, jag bara ber om en bit mat”, svarade mannen. Jag har glömt bort vad jag heter. . .”

“Käraste!” utbrast mor i Labo. “Stig in, vet jag — jag fyller sjuttio år i dag och då äro alla välkomna. Stig in och sitt ner!”

Främlingen dröjde, men hade mor i Labo sett bättre, hade hon

märkt ett fint leende som gled över främlingens läppar i samma sekund.

“Jag kan inte sitta ned vid ett bord med fint klädda gäster”, sade han.

Mor i Labo tog honom i armen.

“Jo, då!” sade hon. “Det är bara mina ungar — Gud välsigne dom!” — och några till. Han liknar visserligen Per, som for till Amerika. Kom in nu!”

“Jag skall tvätta mig först, kära mor!” svarade främlingen. “Om en stund kommer jag tillbaka. Tack, så länge!”

“Ja, men gör det också!” uppmanade den goda mor Stina. “Glöm inte att komma igen!”

Främlingen log.

“Nej jag glömmmer inte den vänliga inbjudingen mer!” sade han.

Det dröjde både länge och väl innan någon hördes av. Men rätt som det var hördes en bil på vägen och denne körde rakt ned till Labo. Vid ratten satt en medelålders herre och vid hans sida en ung dam. På baksätet syntes två små barn i sju, åtta-årsåldern.

“Dom kör bestämt fel, sade Ture, som genom fönstret sett ekipaget. “Mor, sitt kvar, så går jag ut!”

Men Ture hann inte ut förr än han mötte bilföraren i dörren.

“Ni kör orätt väg,” sade Ture.

“Nej, då,” svarade främlingen. “Jag är nog på rätt väg. Får jag tala vid mor Stina i Labo, jag har tvättat mig nu!”

Det blev ett sorl vid bordet.

Och innan någon kunnat hindra honom, stod främlingen i dörren. Mor Stina gav till ett utrop.

“Nej, men se — men se — det är ju Pelle, vetja!”

Hon neg för den elegante mannen, men han tog henne i sina armar.

“Sade jag inte, mor, att jag skulle komma hem till sjuttioårsdagen?” sade han. “Jag har nog gått igenom ekluten därute, men nu är jag i alla fall på det torra. Men vad jag särskilt får tacka för, det är för att ni inte visade bort slusken nyss. Mor i Labo är alltså densamma i dag som för fyratio år sedan. . .”

Det blev en riktig hejdunderande fest. Per presenterade sin hustru och sina små barn och nu berättade han för allesammans alla de sällsamma öden han ge-

nomgått och mött. Men lyckan hade dock varit honom bevågen och med dessa ord räckte han mor Stina i Labo fem tusen kronor i svenskt guld. Påsen var så tung, att mor Stina höll på att tappa den i golvet. . .

“Men det är alldeles för mycket, alldeles för mycket”, grät den gamla.

“Inte förtjänar jag det, inte. . .”

Givaren log och tog sin mor om halsen.

“Ingenting är gott nog åt en öm och god mor,” sade han.

(Såningsmannen).

Wichterpals svenska skola.

Wichterpals svenska skola förtjänar ett omnämnande i Kustbon. Skolan har nu verkat i flera år och icke utan framgång. Men nog är arbetet svårt för den som skall vara lärare, ty det svenska språket förstås till en början icke tillräckligt för att undervisningen skall kunna bedrivas obehindrat.

Från och med detta läsår ha vi lyckats återvinna herr Alexander Samberg för skolan som lärare. Han tillämpar nu i praktiken alla de rön han samlat under sin vistelse i Finland. Arbetet går verkligen friskt och hurtigt, så att det är ett nöje att sitta och höra på herr Sambergs lektioner. Även resultatet, som uppnåtts under fyra veckor, är jämförelsevis mycket bra. S. O. V. har glädje av Wichterpal.

14 elever besöka skolan. Läs-lusten är god och kärleken till det svenska är stark.

Herr Samberg arbetar dessutom för äldre ungdom med föredrag och genom att inöva körsång. Några komma ända till 8 km. på kvällen för att daltaga i sångövningarna. Man kan icke annat än glädjas över, att det arbetas så intensivt för Wichterpals slocknande svenskhet.

Skolförhållandena på Rågö.

Barnantalet minskas år från år över allt i Estland, vilket är en följd av krigsåren. Det dröjer ännu några år innan antalet börjar stiga. På mindre avlägsna orter såsom t. ex Rågö, är det ringa barnantalet till men för skolorna. Ty, som bekant, måste antalet skolbarn vara minst 20, på öar minst 15, om staten och

kommunen skola vara förpliktade att underhålla skolan med att avlöna en lärarkraft. Rågö, som består av två öar, Stora och Lilla Rågö, kan endast uppbringa sammanlagt 19 barn. Mer än en lärare kan därför staten icke avlöna, även om skolan är 4. klassig. Men det vore ytterst nödvändigt för Rågöarna att ha två skolor, en på vardera ön, ty som det nu är lider undervisningen mycket av, att barnen från stora ön skola besöka skolan på Lilla Rågö. Det är tider, t. ex under oväder, storm, då det varken brister eller bär, då barnen icke alls kunna besöka skolan under veckor, och det är icke lätt för läraren att börja ta om igen med barn, som länge varit borta. Vore barnantalet 30, skulle man gott kunna ha två lärare, en för vardera ön, men nu måste man finna sig i förhållandena sådana de äro.

Två skolor för våra präktiga Rågösvenskar är dock en såpass viktig fråga, att saken tål att tänkas på. Männe vi icke skola komma så långt, att dessa öar verkligen få två skolor? En skulle ju kunna underhållas med privata medel. Så vore frågan löst.

Eldsvåda i Korkis.

På lördagen nedbrann en gård med boningshus och ria i Korkis. Gården tillhörde änkan Lena Kellman, som tillsammans med dotter och svärson bodde där. Elden uppstod kl. 12-tiden på dagen. Det var s. k. "lintalko" och man hade torkat linet i rian, varvid antagligen det torra linet fattade eld, som sedan blev en ödeläggande eldsvåda.

Såden och en del andra saker lyckades man rädda undan eldens härjningar.

För 14 år sedan drucknade hemmansägaren själv samtidigt med några andra personer. Bland de räddade då var, som bekant, även läraren Joel Nyman, som då verkade i Korkis.

Nu drabbades hemmet Keld av brandolycka.

Söndagen den 6 nov. kl. 7 e. m. firas den svenska dagen å Riddaregatan 3, i den nyreno verade lokalen, med föredrag och sång. Teservering.

Alla välkomna!

Birkprocessen fortgår. Som bekant, beskyldes f. d. estniska sändebudet i Ryssland, Ado Birk, för ett slags spioneri. Han avsatte av regeringen och fick befallning att infinna sig i Reval A. Birk infann sig emellertid icke i Estland genast, utan stannade under många förevändningar kvar i Ryssland. — Det ser verkligen ut, som om han också hade förföljts av tjecken, såsom han velat göra gällande. Han påstår, att han varit i livsfara och att hans kvarstannande i Ryssland icke var frivilligt. Genom norska sändebudets tillhjälp, till vilket han lyckades rädda sig, kunde han äntligen lämna Ryssland och resa till Estland, där han nu sutit inne.

Processen har nu pågått en vecka såväl inför slutna som öppna dörrar, och flera vittnen, bl. a. Riksäldsten Teemant, utrikesminister Akel och andra ha förhörts mer än en gång. Många vittnesmål tala till Birks fördel, isynnerhet Opperkuts. Den sistnämnde vill göra gällande, vilket Birk även själv påstår, att också tidningsartiklarna i ryska tidningar, framtvingats av tjecken.

Det är möjligt att Birks dom blir lindrig.

Monarkister i Reval planera attentat? Politiska polisen härstädes har uppdragat en rysk monarkistisk organisation, som bl. a. skall ha planerat ett attentat mot ryska sändebudet Petrovskij. En viss Luganovskij hade utsetts att föröva attentatet. Omedelbart efter det polisen avslöjat monarkisternas attentatsuppsåt under rättades sändebudet Petrovskij om vad som varit å bane. Petrovskij uppgav för sin del att utlandstjecken varit informerad om att ett attentat mot honom planerades av de ryska monarkisterna i Reval. Den omständigheten att Petrovskij visste av att ett attentat var i görningen har i Reval väckt förvåning och man antager att attentatsplanen bildar ett utslag av tjeckaprovokation.

Estländsk lantbrukskongress. Femte allestländska lantbrukskongressen öppnades den 29 okt. i Reval i närvaro av ungefär 700 delegerade.

Isbildning i Saima kanals mellersta del. Trafiken i Saima kanal, som under innevarande år varit synnerligen livlig och i september vida överträffade resultatet för samma månad i fjol, har

till följd av de senaste dagarnas köld begynt avmattas. Håller den låga temperaturen i sig, kan trafiken knappast fortgå mer än ett par tre veckor. Isbildning har redan förekommit i kanalens mellersta delar. Några större trävarupartier, avsedda att transporteras nedför kanalen, finnas likväl icke mera i de övre vattendragen och flera exportörer ha redan sina skeppningar i det närmaste avslutade.

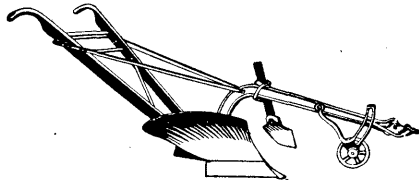
Lettisk-ryska handelsavlatet ratificerat i Riga. Det lettisk-ryska handelsfördraget har ratificerats med 52 röster mot 45. Två deputerade avhöllo sig från omröstning.

Britiska textilmaskinsexporten till Tyskland ökas. Enligt ett telegram från Berlin har importen till Tyskland av brittiska textilmaskiner i hög grad ökats under senaste månad. Den främsta anledningen härtill är att de ledande brittiska textilmaskinfabrikerna beviljat långvarig kredit för inköpen. Den tyska importen från Britannien steg under september till en kvantitet av 1,216 ton mot 1051 ton under föregående månad. Under de nio första månaderna av innevarande år importerade Tyskland 5,967 ton brittiska textilmaskiner till ett värde av 635,651 pund.

Flere partiledare ha blivit häktade i Jugoslavien. Ett flertal personer, särskilt ledare för olika organisationer ha häktats. Bland de häktade märkes ledaren för de oavhängiga arbetarna Parkovitsch.

Höstsådden har i allmänhet lyckats väl i Finland. Resultatet av den nu i Finland avslutade skörden har enligt meddelande från lantbruksstyrelsen visat sig vara något sämre än man på grund av de tidigare rapporterna kunnat förmoda. Förhållandet är således omvänt i jämförelse med senaste år då skörden visade sig vara bättre än man tidigare antagit. I allmänhet har skörden gynnats av rätt gott väder; speciellt potatisen och rotfrukterna kunde skördas under gynnsamma väderleksförhållanden.

Regnen ha flerstädes i någon mån menligt inverkat på höstsådden. Det oakat kan man säga att såväl råg, som vetebrodden f. n. över hela landet är vacker, varför lantmannen icke i detta hänseende har skäll till oro.

Svenskar i Baltikum köp vid behov
LANTBRUKS-RESDKAP

från
NORRAHAMMARS BRUK
Norrahammar Sverige.

Representanter: **A.-G. OSTA**, Reval,
Ökonomische Gesellschaft Lettischer Landwirte, Riga.

≡ **SKANDINAVISKA KREDITAKTIEBOLAGET** ≡
GÖTEBORG STOCKHOLM MALMÖ

Avdelningskontor över hela landet
Egna fonder Kr. 182,000,000
Telegrafadress: Kreditbolaget

MILITAR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A **STOCKHOLM** Norrmalmstorg
Rekommenderar sina förstklassiga färdiga **HERRKLÄDER**, **HERR- & DAMSKRÄDDERI**.
Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

SHELL
BENSIN OCH
SMÖRJOLJOR

använder varje ekonomisk motorman
SVENSK-ENGELSKA MINERALOLJE A.-B.

DRICK VÅR LÅGPASTEURISERADE MJÖLK
hållbar, gräddsätter som rå mjölk, har ingen
kokt smak, är absolut fri från sjukdomsal-
strande bakterier och har ej undergått någon
som helsk kemisk förändring
Malmö Mjolksteriliserings A.-B.
Telefoner: Kontoret 437, Mejeriet 533

KONDITORI BAGERI

SKIPPAREGATAN 29 — TELEFON 709-76
STOCKHOLM

Rekommenderar sin specialtillverkning av: Gott
Kaffebröd, Wienerbröd, Bakelser och Tårter
Högaktningsfullt

ESTER DOMINICUS

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningsloka
Tel. 771-08 Grevturegatan 13
(Hörn-butiken) **NORR 19203**

Specialaffär för **Spetsar och Broderier**. — *Rikt ur-
val av Vadstenaspetsar. Motiv och Krugar*. Be-
ställningar å linneutstyrlar. Order till landsorten
expedieras omgående.

AXEL HELLGREN'S

SKRÄDDERI

SIGTUNAGATAN 11, STOCKHOLM

REKOMMENDERAS

TEL. VASA 4416. VASA 469.

Dam-, Herr- & Barntyger

Största sortering

Billigaste priser

FRITZDORF'S

KLÄDESHANDEL

St. Nygatan 40-42, STOCKHOLM

Betal annonsplats

KÖP SYDSVENSKA PETROLEUMS A.-B.'S

BENSIN

Motor- och Belysningsolja
Tel. Malmö 11-53, 46-60

ELNA MÅRTENSSONS

KONDITORI OCH KAFE
Tel. 460 Hamngatan, Ystad, Tel. 460

REKOMMENDERAS
Seivering under sommarmånaderna i villan Skogs
hyddan i landshagen Tel. 477

ESLÖV

Mina handgjorda skodon

stämplade
SANTESSON
tillfredsställa högsta möjliga anspråk.

E. LINDELL

Saluhallen
UPPSALA
Tel. 3577 Tel. 3577

REKOMMENDERAR sina
prima kött-, fläsk- & charkuterivaror i parti och
minut.

Den Gyllene Freden

Vid Järntorget, Stockholm
Riks 80 29.

Jönköpings stads och läns sparbank.

Stiftad 1831.

Huvudkontor i JÖNKÖPING. Avdelningskontor
i Jönköping, Huskvarna, Norrahammar, Små-
lands Taberg.

A.-B. BJÖRKLUNDS

Nejlikeodlingar i Hammar, **KRISTIANSTAD**
Landets största specialodling i sitt slag:

NEJLIKOR

i alla variationer erhållas hos varje blomster-
handlare i riket

LEJONSKOR

garanterar ett förstklassigt fabrikat med största
slitstyrke. Tillverkas av

Knisslinge Skofabriks A/B Vanås.

RESERVERAD ANNONSPLATS

Automaten
FRANSKA KÖKET

Hörngatan 26, Stockholm Tel. S. 4635
REKOMMENDERAS!

RYLANDER & RUDOLPHS

FABRIKS A.-B.

Henriksdal, Sverige

Tel.-adr. „Rudolphs“. Rt. 440 & 14440

Tillverka telefonkol och dynamorborstar, lämp-
liga för alla i marknaden förekommande
apparater och maskiner. — Begär offert!

STORA HOTELLET, Linköping.

Innehavre: Fru **JENNY KLINGBOM**.
Post-, telegram- & telefonadress: Stora Hotellet.
Linköping Intern. hotellcode. 38 rum med 50
bäddar. PRISER: Enkelrum från 5.— kr. Dubbel
rum fr. 10.— kr. Lunch fr. 2:50 kr. Middag fr.
3.— kr. Supé fr. 3.— kr. Sprit — Vin — Öl.

Apoteket MÅRDEN

SURBRUNSGATAN 28
Stockholm

Kärrgruvans Spisbröds
Fabr. Aktiebolag

Kärrgruvan

Rekommenderar sina förstklassiga tillverk-
ningar av Spis- & Knäckebröd
infodra offert Tel. Norberg 221

Skelleftå-Brödet

är Norrlands mest konsumerade bröd-
fabrikat. Prisbelönta tillverkningar.
A.-B. Skellefteå Spisbrödsfabrik

MÉRIT

SVENSK TILLVERKNING
PRISBILLIG, DRIFTSÄKER

BÅT MOTOR

med fotogendrift

Levereras med blåslamps-

eller magnettdändning

AKTIEBOLAGET

FREDR. WAGNER

STOCKHOLM

VASAG. 48.

Aug. Svenson

Växt-och Blomsterhandel

Skolgatan 33, Uppsala Tel. 9-52

GÄSTGIVAREGÅRDEN, SJÖBO

Rekommenderar sina förstklassiga matsalar
caféer och resanderum. Under sommaren
servering i den vackra trädgården. OBS.
Tel. 6. Ledande på platsen. Bilgarage

Innehavare: **HILDING LIEDHOLM**.